

Finansiering av private barnehager

Her er en innføring i de viktigste forholdene med finansieringsordningen.

REGELVERK | SIST ENDRET: 14.12.2022

Vi gjør oppmerksom på at fremstillingen her er generell og overordnet, og at temaene nedenfor er nærmere regulert og beskrevet i [forskrift om tilskudd til private barnehager](#).

Vedtak om sats 31. oktober

Kommunen skal fatte vedtak om satser til barnehager innen 31. oktober i året før tilskuddsåret.

I beregningen av tilskuddssatser må kommunen bruke maksprisen for foreldrebetaling i forslaget til statsbudsjett. Maksprisen for foreldrebetaling fastsettes endelig i statsbudsjettet.

Dette gjelder også for kommunal deflator (samlet prisendring i kommunesektoren i prosent fra året før). Derfor må kommunene ta forbehold om at vedtakene kan bli omgjort, hvis endelig makspris og deflator avviker fra kommunens forslag, jf. forvaltningsloven § 35 siste ledd.

Kommunens plikt til å fatte vedtak om satser innen 31. oktober gjelder ikke for satsene som fastsettes på nasjonalt nivå av Kunnskapsdepartementet.

Dette omfatter

- Kapitaltilskuddet til ordinære barnehager
- Driftstilskuddet til ordinære barnehager i kommuner som ikke har egne ordinære barnehager
- Driftstilskuddet til familiebarnehager i kommuner som ikke har egne familiebarnehager
- Tilskuddet til åpne barnehager i kommuner som ikke har egne åpne barnehager
- Tilskuddet til pedagogisk bemanning

Kunnskapsdepartementet fastsetter disse satsene i forskrift om tilskudd til private barnehager.

Maler for vedtak

Den enkelte kommune er ansvarlig for at tilskuddsberegningen gjøres i samsvar med barnehageloven og tilhørende regelverk.

Vi har laget maler for vedtak:

- [Tilskuddsvedtak - årsmeldinger](#)
- [Tilskuddsvedtak for kommuner med egne tellinger av barn i egne barnehager](#)

Hvis kommunen har en egen oversikt over hvilke utgifter som er tatt med i beregningen av tilskuddssatsene, bør dette legges ved vedtaket.

Hvis du er usikker på hvordan tilskuddssatsen beregnes når du bruker malen, anbefaler vi deg å [se på regneksempelet](#).

Vedtak om sats er et enkeltvedtak

Kommunens vedtak om sats etter forskrift om tilskudd til private barnehager § 9, jf. § 3 følger reglene om enkeltvedtak etter [forvaltningsloven § 2](#) første ledd bokstav b. Det betyr blant annet at reglene i forvaltningsloven kapittel IV-VI kommer til anvendelse.

- Kapittel IV inneholder de viktigste reglene om varsel, innsyn og partsmedvirkning ved behandling av saker om enkeltvedtak.
- Kapittel V gjelder krav til vedtakets form, innhold og underretning.
- Kapittel VI har regler om klagerett, begrensninger i klageretten og gjennomføring av klageretten, og adgang til å omgjøre vedtaket av eget tiltak og regler om saksomkostninger.

Det er særlig viktig å være oppmerksom på at hvis klagefristen på tre uker er utløpt, eller at statsforvalteren har fattet vedtak etter klage, er vedtaket om sats endelig. Det betyr at satsen ikke er gjenstand for klagesaksbehandling i klagesaker etter forskriften § 1.

[Les mer om vedtak om sats og forvaltningsrett.](#)

Tilskuddsgrunnlaget er kommunens to år gamle regnskap

Det er kommunens utgifter i egne kommunale barnehager to år før tilskuddsåret som er beregningsgrunnlaget for driftstilskuddet til de private barnehagene.

Pensjonspåslag

Kommunens pensjonsutgifter skal ikke være med i beregningen av driftstilskuddet til private barnehager. I stedet skal kommunen legge på et prosentpåslag av brutto lønnsutgifter i kommunens egne ordinære barnehager, fratrukket pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift, jf. forskriften § 4.

Lønnsutgiftene som utgjør grunnlaget for pensjonspåslaget er lønnsutgifter + feriepengene, fratrukket pensjonspremier og arbeidsgiveravgift. I praksis finner man frem til tilskuddsgrunnlaget ved å legge sammen lønnsutgiftene som i KOSTRA er ført på artene 010-089. Grunnlaget som det beregnes påslag av er dermed ikke det samme som det som trekkes ut ved beregningen av driftstilskuddssatsen. Når man skal komme frem til tilskuddssatsen, legger man først sammen lønnsutgiftene, legger til pensjonspåslaget og deretter arbeidsgiveravgift (og senere administrasjonspåslaget etter forskriftens § 5). Kommunen kan imidlertid ikke stole blindt på regnskapsføringen, og må ta en selvstendig vurdering av om lønnsutgiftene er ført riktig i KOSTRA og om den enkelte art eller post faktisk inneholder disse utgiftene. Hvis kommunen har ført lønnsutgifter på andre arter, for eksempel ved en feiltakelse, skal også disse lønnsutgiftene være med i beregningen av pensjonspåslaget, jf. forskriften § 4 første ledd.

Vi har mottatt en del spørsmål hvor det påpekes at enkelte av KOSTRA-artene som er nevnt ikke er pensjongivende. Hensikten med å bruke de nevnte KOSTRA-artene er at de sammen med prosentsatsen vil gi ønsket nivå på påslaget. Når pensjonspåslaget skal beregnes skal kommunen derfor følge fremgangsmåten fastsatt i regneeksempelet. Det betyr at kommunen skal ta med lønnsutgiftene i KOSTRA-artene 010 til 089, uavhengig av om disse er pensjongivende eller ikke, i beregningen.

Søknadsordning for barnehager med høye pensjonsutgifter

Noen barnehager har så høye pensjonsutgifter at pensjonspåslaget ikke dekker dem. Disse barnehagene kan søke til kommunen om å få dekket sine pensjonsutgifter.

[Se mer om søknadsordningen her](#)

Administrasjonspåslag

Fra forskriftens § 5 fremgår at kommunen skal gi påslag for administrasjonsutgifter på 4,3 prosent av gjennomsnittlige brutto driftsutgifter i kommunale ordinære barnehager, familiebarnehager og åpne barnehager.

Påslaget for administrasjonsutgifter dekker de utgifter kommunen har som barnehageeier til fellesadministrasjon som gjelder drift av kommunale barnehager. Dette omfatter sektoruavhengige utgifter knyttet til blant annet regnskap og revisjon, personalfunksjon og IKT-tjenester. Utgifter tilknyttet

HMS og bedriftshelsetjeneste omfattes også.

Kapitaltilskudd

Kommunen skal gi kapitaltilskudd til private barnehager per heltidsplass ut fra barnehagebyggets godkjenningsår. Tilskuddet skal beregnes etter satser fastsatt i forskriften § 6.

Telling av barn i kommunale barnehager

For at kommunen skal kunne fastsette tilskuddssatser må kommunen, i tillegg til to år gamle årsregnskap, ha et barnetall for regnskapsåret. Årsaken er at kommunen skal finne ut hvor mye en heltidsplass i de kommunale barnehagene kostet i regnskapsåret. Satsene for driftstilskudd skal beregnes i samsvar med forholdstall for finansiering av plasser for barn over og under tre år. Kommunen må ta hensyn til at det skjer flere endringer i barnehagene gjennom året, spesielt ved oppstart av nytt barnehageår i august.

Det er to måter kommunen kan finne ut hva en heltidsplass i de kommunale barnehagene kostet. Kommunen kan bruke et vektet gjennomsnitt av årsmeldingen fra året før regnskapsåret og årsmeldingen fra regnskapsåret. Årsmeldingen fra året før regnskapsåret vektes med 7/12 og årsmeldingen fra regnskapsåret vektes med 5/12.

Den andre måten kommunen kan finne ut hva en heltidsplass i kommunale barnehager koster, er ved bruk av egne tellinger av barn i kommunale barnehager. Barn som fyller tre år i regnskapsåret regnes som under tre år i regnskapsårets sju første måneder, og over tre år i årets fem siste måneder. Hvordan tellingene skal brukes er nærmere regulert av forskriften med merknader. Dette tar i likhet med et vektet gjennomsnitt av årsmeldingene høyde for at det skjer flere endringer i barnehagene ved oppstart av nytt barnehageår i august.

Rapportering av barn i private barnehager

Kommunen skal fastsette én tilskuddssats for småbarnsplass og én for storbarnsplass. Med småbarnsplass menes barnehageplass for barn under tre år, og med storbarnsplass menes barnehageplass for barn over tre år.

Antallet plasser og fordelingen av små- og storbarnsplasser i de private barnehagene fastsettes med utgangspunkt i barnetallet i årsmeldingen fra året før tilskuddsåret. I årsmeldingen blir barn registrert etter fødselsår. Barn som fyller tre år i løpet av tilskuddsåret, regnes som barn under tre år i årsmeldingsskjemaet året før tilskuddsåret, og utløser tilskudd for småbarnsplass for resten av tilskuddsåret. Selv om disse barna fyller tre år i tilskuddsåret, betyr det at disse barna blir registrert med småbarnsplass i tilskuddsåret.

Ved egne rapporteringer og «store aktivitetsendringer» er det viktig å sikre en viss stabilitet i fordelingen mellom antallet små- og storbarnsplasser i de private barnehagene gjennom tilskuddsåret. Derfor skal barn som fyller tre år i løpet av tilskuddsåret regnes som over eller under tre år, avhengig av om barnet rapporteres i løpet av årets sju første måneder eller årets fem siste måneder. Dette innebærer at hvis en privat barnehage rapporterer en treåring i årets sju første måneder, utløser dette sats for småbarnsplass. Bli en treåring rapportert i årets fem siste måneder, utløser dette sats for storbarnsplass resten av året. Dette tar høyde for at de fleste endringene i barnehagen normalt skjer ved opptak i oppstart av nytt barnehageår, og vil ikke forrykke fordelingen mellom små- og storbarnsplasser. Dette er nærmere regulert i forskriften.

Store aktivitetsendringer

Private barnehager skal rapportere om «store aktivitetsendringer» i barnehagen etter forskrift om tilskudd til private barnehager (forskriften) § 12 tredje ledd. Kommunen skal i disse tilfellene beregne tilskuddet til de private barnehagene på nytt.

Gjelder fra vedtakstidspunktet

Kommunen skal fatte nytt vedtak om tilskudd til private barnehager hvis det foreligger «store aktivitetsendringer» etter forskriften § 1 andre ledd, jf. § 12 tredje ledd. Den «store» aktivitetsendringen endrer på tilskuddet til den private barnehagene først når det er fattet vedtak med hjemmel forskriften § 1 andre ledd. I merknadene til § 1 andre ledd står det om vedtak etter § 12 andre og tredje ledd at

Vedtakene er nye vedtak for tiden fremover, og ikke omgjøring av tidligere vedtak.
Kommunen kan ikke fatte vedtak som gjøres gjeldende bakover i tid.

Det innebærer at «store aktivitetsendringer» først får virkning fra vedtakstidspunktet i samsvar med forskriften § 1.

Dersom det foreligger «store aktivitetsendringer» gjør vi oppmerksom på at kommunen har plikt til å fatte vedtak «uten ugrunnet opphold», jf. fvl. § 11 a første ledd.

Endringer i alderssammensetning er ikke «store aktivitetsendringer»

Vi mener at endringer i alderssammensetningen i private barnehager ikke er «store aktivitetsendringer», jf. forskriften § 12 tredje ledd. Det må skje en forandring av en viss størrelse i den private barnehagen

sammenlignet med rapporteringen fra året før tilskuddsåret.

Fordelingen av barn over og under tre år i private barnehager i de fleste tilfeller endres jevnlig i takt med at barna blir eldre og begynner på skolen. Tilskuddet som beregnes på grunnlag av årsmeldingen fra året før tilskuddsåret passer i de fleste tilfeller i det vesentlige til den gjennomsnittlige fordelingen av barn over og under tre i den private barnehagen i løpet av tilskuddsåret.

Vi gjør oppmerksom på at kommunen har mulighet til å endre tilskuddet til gunst for de private barnehagene som følge av endringer i alderssammensetningen. Dette reguleres ikke av barnehageloven § 19 og forskriften.